

Briuselis, 2020 09 17
COM(2020) 563 final

2020/0036 (COD)

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas
Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas)**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

2020 m. kovo 4 d. Komisija priėmė Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės akto)¹, pasiūlymą.

Europos klimato teisės akto pasiūlymas sudaro didesnio plataus užmojo priemonių, apie kurias Komisija pranešė komunikate „Europos žaliasis kursas“², rinkinio dalį. Europos žaliasis kursas – tai naujoji ES augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti ES taip, kad jos visuomenė būtų teisinga ir klestėtų, kad būtų gerinama dabartinių ir būsimų kartų gyvenimo kokybė ir turėtų modernią ir konkurencingą ekonomiką, kurioje efektyviai naudojami išteklių ir kurioje 2050 m. grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis būtų lygus nuliui, o jos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo. Ja taip pat siekiama apsaugoti, tausoti ir puoselėti ES gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo su klimatu ir aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Europos žaliajame kurse dar kartą patvirtinamas Komisijos užmojis pasiekti, kad iki 2050 m. Europa taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu.

Pasiūlymu siekiama nurodyti kryptį ES 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą įtvirtinant teisės aktuose, suteikiant daugiau tikrumo dėl ES įsipareigojimo ir didinant pasitikėjimą juo, taip pat užtikrinant skaidrumą ir atskaitomybę.

Pirminiame pasiūlyme teigiama, kad Komisija iki 2020 m. rugsėjo mėn. pateiks įvertinto poveikio planą, kaip atsakingais veiksmais iki 2030 m. pasiekti aukštesnį tikslą – ES išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 50 proc. ir artėti prie tikslo jį sumažinti 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, ir atitinkamai pasiūlys iš dalies pakeisti pasiūlymą. Šie įsipareigojimai išdėstyti pirminio Komisijos pasiūlymo 2 straipsnio 3 dalyje ir 17 konstatuojamojoje dalyje. 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane įrodoma, kad iki 2030 m. pasiekti aukštesnį tikslą ES išmetamą ŠESD kiekį sumažinti bent 55 proc. yra įmanoma ir naudinga.

Todėl, siekiant iki 2050 m. Sąjungoje neutralizuoti poveikį klimatui, siūloma 2030 m. ES išmetamo ŠESD kiekio sumažinimo tikslą padidinti bent iki 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, įskaitant išmetamą ir absorbuojamą ŠESD kiekį. Šiuo pasiūlymu pakoreguojamas pirminis Komisijos pasiūlymas (COM(2020) 80 *final*) peržiūrėtą tikslą įtraukiant į Europos klimato teisės aktą.

• Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Suderinamumas su galiojančiomis politikos nuostatomis išsamiai aprašytas pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume. 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane parodoma, kad nustačius aukštesnį tikslą pastangos mažinti išmetamą ŠESD kiekį turės būti dedamos visuose sektoriuose ir turės būti didinamas absorbuojamas ŠESD kiekis, o tam turi būti sudarytos sąlygos įvairiose politikos srityse. Todėl, kaip nustatyta pasiūlymo 2a straipsnio 2 dalyje, Komisija iki 2021 m. birželio mėn. peržiūrės visas susijusias politikos priemones.

¹ COM(2020) 80 *final*.

² COM(2019) 640 *final*.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Iniciatyva susijusi su daugeliu kitų politikos sričių, nes, kaip nurodyta pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume, įgyvendinti teisingą pertvarką, kuria siekiama neutralizuoti poveikį klimatui ir užtikrinti tvarią ateitį, turėtų būti skatinama visais ES veiksmams ir politika.

Kita vertus, po to, kai buvo priimtas pirminis Komisijos pasiūlymas, pasireiškęs COVID-19 protrūkis sukėlė visuomenės sveikatos krizę ir iki šiol dar neregėtu mastu sukretė socialinį ir ekonominį gyvenimą. Beprecedentis Europos politinis atsakas į COVID-19 suteikia unikalią galimybę paspartinti perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir sparčiau siekti tvarios ateities, kartu švelninant sunkius krizės padarinius. Pasiūlymas dera su Komunikatu dėl naujos kartos ES³ ir peržiūrėtu ilgalaikiu ES biudžetu⁴, kuriuose Komisija išdėstė plataus užmojo ekonomikos gaivinimo planą, kuris padėtų ateinančiai kartai palikti tvaresnę, atsparesnę ir teisingesnę Europą. Jais parodomas įsipareigojimas savo plataus užmojo klimato ir aplinkosaugos tikslus įgyvendinti vadovaujantis principu nekenkti, užtikrinti, kad pinigai būtų leidžiami laikantis Europos žaliojo kurso tikslų, ir socialiai teisingai paspartinti dvejoją žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pasiūlymo pagrindas yra toks pat, kaip pirminio Komisijos pasiūlymo, t. y. SESV 192 straipsnio 1 dalis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Subsidiarumo ir proporcingumo aspektai išsamiai aptarti pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume. Šie paaiškinimai tinka ir siūlomiems pakeitimams, nes ES masto visos ekonomikos tikslas gali būti nustatytas tik ES lygmeniu.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pasiūlymu iš dalies keičiamas Komisijos pasiūlymas COM(2020) 80 *final*. Pasirinkta priemonė – reglamentas – dera su pirminiam Komisijos pasiūlymui pasirinkta priemone. Priemonės pasirinkimas paaiškintas pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume smulkiai aptariamos konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis, kaip antai vykusios viešos konsultacijos, Komisijai rengiant komunikatą „Švari mūsų visų planeta“⁵ suorganizuotas suinteresuotosioms šalims skirtas renginys ir 2020 m. sausio mėn. įvykęs viešas renginys, skirtas diskusijoms dėl Europos žaliojo kurso įgyvendinimo – Europos klimato teisės akto.

³ COM(2020) 456 *final*.

⁴ COM(2020) 442 *final*.

⁵ COM(2018) 773 *final*.

Be to, rengdama 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo planą Komisija 2020 m. kovo 31 d. – birželio 23 d. surengė viešas konsultacijas ir sulaukė daugiau nei 4 000 atsakymų iš įvairių suinteresuotųjų šalių. Rengiant planą vykdyta konsultacinė veikla trumpai apžvelgiama apibendrinamojoje ataskaitoje⁶.

- **Poveikio vertinimas**

Siekdamos pagrįsti komunikatą „Švari mūsų visų planeta“, Komisijos tarnybos atliko išsamią analizę⁷. Joje žvelgiant į visus pagrindinius ekonomikos sektorius, įskaitant energetiką, transportą, pramonę ir žemės ūkį, nagrinėta, kaip iki 2050 m. gali būti neutralizuotas poveikis klimatui. Kaip nurodyta pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume, rengiant tą pirminį pasiūlymą remtasi minėta analize ir 2018 m. atliktu ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos vertinimu.

Siūlomi pasiūlymo pakeitimai susiję su ES 2030 m. grynojo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslu. Siekdama išnagrinėti galimybes nustatyti aukštesnį tikslą, Komisija atliko poveikio vertinimą⁸. Jis pridedamas prie 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plano.

- **Pagrindinės teisės**

Pagrindinių teisių aspektai išsamiai aptarti pirminio Komisijos pasiūlymo aiškinamajame memorandume.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Poveikis biudžetui išdėstytas prie pirminio Komisijos pasiūlymo pridėtoje finansinėje teisės akto pažymoje ir dėl šio pakeitimo nesikeičia.

5. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomi pirminio Europos klimato teisės akto pasiūlymo nuostatų pakeitimai yra susiję su naujo ES 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslo įtraukimu į pasiūlymo 2a straipsnio 1 dalį. Šia iš dalies pakeista nuostata pakeičiama pirminio pasiūlymo 2 straipsnio 3 dalis, kurioje nustatytas prie šio pakeitimo vedantis procesas.

Peržiūrėto pasiūlymo 2a straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad bus atliekama Sąjungos teisės aktų, kuriais įgyvendinamas 2030 m. tikslas, peržiūra, kaip numatyta pirminio pasiūlymo 2 straipsnio 4 dalyje; o ši nuostata perkeliama į naują 2a straipsnį, kuriame pateikiama nuoroda į naująjį 2030 m. tikslą.

Be to, iš dalies pakeičiamas pirminio pasiūlymo 1 straipsnis, kurio nuostata dėl Europos klimato teisės akto taikymo srities papildoma nuoroda į naująjį 2030 m. tikslą.

⁶ SWD(2020) 178.

⁷ Išsami analizė, kuria grindžiamas Komisijos komunikatas COM (2018) 773, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/docs/pages/com_2018_733_analysis_in_support_en_0.pdf

⁸ SWD(2020) 176.

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralizavimo sistema ir iš dalies keičiamas
Reglamentas (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas)**

Komisijos pasiūlymas COM(2020) 80 iš dalies keičiamas taip:

- (1) 17 konstatuojamoji dalis pakeičiama taip:

„kaip nurodyta komunikate „Europos žaliasis kursas“, Komisija Sąjungos 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslą įvertino komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“⁹, remdamasi išsamiu poveikio vertinimu ir atsižvelgdama į savo atliktos integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų, kurie jai teikiami pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999¹⁰, analizės rezultatus. Atsižvelgiant į 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, iki 2030 m. turėtų būti tiek sumažintas išmetamas ir tiek padidintas absorbuojamas ŠESD kiekis, kad iki tų metų ES viduje visuose ekonomikos sektoriuose grynasis išmetamas ŠESD kiekis, t. y. atėmus absorbentais pašalintą kiekį likęs išmetamas kiekis, būtų sumažintas bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu. Reglamento (ES) 2018/1999 2 straipsnio 11 punkto taikymo tikslais šis naujasis Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas nustatomas kaip vėlesnis tikslas ir todėl pakeičia tame punkte nustatytą Sąjungos lygmens 2030 m. išmetamo ŠESD kiekio tikslą. Be to, Komisija iki 2021 m. birželio 30 d. turėtų įvertinti, kaip turėtų būti iš dalies pakeisti atitinkami Sąjungos teisės aktai, kuriais įgyvendinamas 2030 m. klimato politikos tikslas, kad būtų pasiektas toks grynojo išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas.“;

- (2) 1 straipsnio antra pastraipa papildoma šiuo sakiniu:

„Juo taip pat nustatomas privalomas Sąjungos 2030 m. grynojo išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslas.“;

- (3) 2 straipsnio 3 ir 4 dalys išbraukiamos;

- (4) Įterpiamas šis 2a straipsnis:

„2a straipsnis

2030 m. klimato politikos tikslas

1. Kad būtų pasiektas 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas poveikio klimatui neutralumo tikslas, privalomas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas yra iki

⁹ COM(2020) 562.

¹⁰ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį (išmetamą kiekį, likusį atėmus absorbentais pašalintą kiekį) sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu.

2. Iki 2021 m. birželio 30 d. Komisija, siekdama sudaryti sąlygas įgyvendinti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą tikslą ir 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, peržiūri atitinkamus Sąjungos teisės aktus ir apsvarsto galimybę pagal Sutartis imtis reikiamų priemonių – be kita ko, priimti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.“;

(5) 3 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Trajektorijos pradžia – 2a straipsnio 1 dalyje nurodytas Sąjungos 2030 m. klimato politikos tikslas.“

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas